جەكە سانى 5 تيىن.

جەر جۇزىنىڭ ەڭبەكشىلەرى بىرىگىڭدەر!

ЕНБЕКШИ КАЗАК
Ежедневный орган ЦИК и Крайкома В. К. П. (б) Казреспублики.
Год издания пятый.
Адрес: Кзыл-Орда, редакция газеты „Енбекши Казак".

گازەت باعاسى:
ايلىق ايعا 1 سوم 45 تيىن
التى ايعا 8 سوم 50 تيىن
بىر جىلعا 16 سوم 50 تيىن

جارنامانىڭ باعاسى:
1-بەتتە پەتيت جولى 50 ت.
باسقا ورىندا بولسا 35 ت.
مۇكىنى بىلدىرۋدە 30 ت.

قازاقستان ولكەلىك كەڭەس كاميتەتى مەن ولكەلىك ۆ. ك. پ. (ب) كاميتەتىنىڭ گازەتى.

1921-ىنشى جىل نويابردىڭ 7-سىندە شىعا باستادى.

باسقارما مەن كانتور ادرەسى: قىزىل وردا، بۇرىنعى پوشتا ۇيىندە.

جالپى وداقتىق كوممۋنيس (بولشەۆيك) پارتياسى.

ەڭبەكشى قازاق

كۇندە شىعادى.

№ 78 (515) — 1926 جىل، اپرەلدىڭ 12-ى، دۇيسەنبى. — № 78 (515)

پەكين ۇكىمەتىنىڭ باس مينيستىرى توتقىنعا الىندى.

ابدىكەرىم مەن بىتىسەك بولادى.

مۇكسىزدەندىرۋ مەن جەر قالماسىن

جاۋىق ارادا قارىپ-قاسەرلەر-
دى مۇكسىزدەندىرۋ كەمەسەرەتتەرىنىڭ
جالپى وداقتىق كەڭەسى بولىپ ٶتتى.
بۇل كەڭەسكە ۇلت رەسپۋبلىكە-
لەرىنەن دە وكىلدەر قاتىستى.

ٶتكەن ۋاقىتتاردا جۇمىستارعا
باعا بەرگەندە، قاي جەردەگى قارىپ-
قاسەرلەر كەمەسەرەتتىنىڭ بولسادا،
قارجى جاعىنان تارلى بولىپ، ...

...

اپتونوميالى ولكەلەردە جۇمىسى شابانداۋ
بارا جاتقان ٴتارىزدى. بۇعان سەبەپ:
كەي جەرلەردە جىلدىق سمەتادان
تەك جارتى جارالاسۋدان ارتىق كە-
مىستالعان ...

...

پەكين ۇكىمەتىنىڭ باستىعى دۋان-تسىزى جۋي توتقىنعا الىندى.

ماۋسىل ماسەلەسى تۋرالى ازعانستان گازەتى نە دەيدى.

تۇرلى قابارلار.

كەرمەننەن پارابوز زاۋىتى كەشىرىلەدى.

قاركەپ 10|IV. جۋۋىردا كەرمەن ءامىلەكەتىنەن ۋلى تۇستىق ماشىنە تەرەست باسقارماسىنىڭ ۋكىلى پالاكوپ كەلدى. پالاكوپ تەرەسكە كەرەكتى مۇلكتەردى كەرمەنەن ساتىپ الۋدىڭ مۇمكىندىگىن بىلىۋ ۇشىن بارعان ەدى. پالاكوپ زاۋاز- دارەدى ورنالاستىرىپ وتىراتۇن كومە- سىيەنىڭ ۋۇسسەلدورىناعى جۋۋىردا تۇرعىزىلعان پارابوز ستەنيتۇن زاۋىتتى قاراعانىن ايتتى.

زاۋىتتىڭ باسقارماسى 7 مۇلىيەن ماركىگە وسى زاۋىتتى كەڭەستەر ودامىنا تۇگەل كوشىرىپ بەرەتۇنىن كومەسيەگە بىلدىرگەن. زاۋىتتىڭ ءمىر.كىنىرى كەرمەنىڭ پارابوز ستەنيتۇن ۋلكەن ماماندارىنىڭ ءبىرى ەكەن.

ول زاۋىتتى باسقارىۋ ۇشىن كەڭەستەر ودامىنا كەلىۋگە كونبىتى. كەرمەن بۇل ساۋدانى اقشا بەرىپ تۇراتۇن بولسا، بۇ كۇل ودانتىق قالىڭ شارۋاشىلىعىنىڭ كەمىسى زاۋىتتى كوشىرىپ كەلتىرەتۇن.

جانا كەرمەنىنىڭ ءبىر پەيرمەسى كەڭەستەر ودامىنا ايتاماعىل زاۋىتىن جيبەرىۋگە كەمەسيەگە ۇسىنعى جاعامان وسى كۇنى كەرمەن پيرمەلرى مەن جاڭا كار-ماتوز زاۋىتىن قۇرىۋ جونىندە ءسوز بولىپ جاتىر.

پالاكوپ جولدانى كەرمەن ءبىرى كامپەنىنىڭ اۋىر كۇيەدە تۇرعانىن ايتادى. ماشىنە ستەنيتۇن كوپ زاۋىت جابىلىۋ الدىندا، قاۋىپتە تۇرسا كەرەك.

ازربايجاندا قاتتى سۋۋىق.

باكۋ 10|IV. اپرەلدىڭ 9-ىندا قارامان تۇنى، باكۋدە قاتتى داۋىل تۇردى. داۋىل كەي ءبىر جەرلەرگە زيان كەلتىردى، كەمى ءولىم، جارا- لانعاندا بولدى. ازربايجاننىڭ تاۋ جاعىندا قالىڭ قار تۇستى، كۇن سۋۋىتتى. شوبسىز قالعان، مال ءولىپ جاتىر.

ۋلت رەسپۋبلىكەلەرى مەن ۋىلىستارىندا

اۋىل شارۋاشىلىعى وسۋدە بەلا- [illegible]

سول تۇس تاپكارىدا.

[illegible]

شارۋانىڭ شىكى زاتتارىن تولىق باسىنە وتكىزۋ كەرەك.

ءجۇن - جابانى جينىاۋ ماۋسىمىندا.

ماتا كوبىنەسە ءجۇن مەن ماق- تادان سىتلەدى. ماتا سىتەيتۇن ءجۇن كادىمگى قازاق قويىنىڭ، قازاق تۇيە- سىنىڭ ءجۇنى. ءجۇننىڭ كادىرى- ءبىلسى ماقتادان ارتىق بولماسا كەم ەمەس. ەشكى ىرسەيدەگى ماتا توقيت- تۇن زاۋىت-پابرىكەلەرگە ماقتا جە- تىستىرىۋ ۇشىن ۇكىمەت قانشا قارجى شىعارىپ ەگىپ ءسىڭىرىپ ماقتا شار- ۋاسىن كوركەيتىۋگە كۇشى سالىپ جاتسا، سول زاۋىت پابرىكەگە كەرەك ءجۇننىڭ ونىمىن ارتتىرىۋ ۇشىن قوي مالىن كوبەيتىۋگە دە سونشاما قارجى ءتۇبە سىڭىرىلەدى. جاقىن ارادا قازا- قستاندا ءجۇن بازارى مەن، قوي شارۋاسى مەن تانىسۋ ۇشىن ماسكەۋ- دەن ادەيى كەمىسيە كەلدى. كەمىسيە مۇندامى جاي-جاپسار مەن تانىسقاننان كەيىن ءجۇن دايىندايتۇن مەكەمەلەر- دىڭ ءجۇن ساتىۋشى شارۋالاردىڭ مۇقتاجىن وتەۋگە تۇزەت قىلمايتۇنىن سىپاتتادى.

ءجۇن دايىنداۋشى مەكەمەلەر كوبىنەسە تەك اقشا بەرىپ ەلدىڭ قولىنداعى ءجۇن-جاباعىنى سىبىرىپ الىپ كەتكىسى كەلەدى. ەل قولىنداعى اقشاسى مەن ساۋدەگەرگە بارادى. [illegible]

الماسا، اۋەلى اق ءجۇن-جاباعىنى ساتىۋعا كوڭىلى بولمايدى، بولماعاندا ءجۇن-جاباعىسىن تاۋارى بار ساۋدە- گەرگە ساتادى. مەسەلە تاۋار كەرەك- جاراق جەتىستىرىلەگەن سوڭ، وسى شەككە دەيىن ەلدىڭ ءجۇن-جاباعىسى سىراپ بولىپ كەلدى. مەسەلە تاۋار الماي سوڭ، قازاق ءجۇن-جاباعىسىنان ءشەبەن توقىۋ تاكىلى قاپ توقىپ كەلدى. سونىقتان ەل اراسىندا ءجۇن- جاباعىنى سىراپ قىلماۋعا ۇكىمەت جۇرگىزىپ، الدى مەن ەلگە جەت- كىلىكتى تاۋار كەرەك-جاراق جەتىس- تىرىۋ-زات دايىنداۋشى ۋيىمدارىنىڭ مەكەمەلەردىڭ زور مىندەتى.

اپرەلدەن باستاپ ءجۇن-جاباعى جيناۋ ماۋسىمى اشىلادى. ورتالىق الداعى ءۇش ايدا ورتا ازيەگە 520 باگون تاۋار بەرمەكە، قازاقستانعا 100 باگون اق تاۋار بەردى. قازا- قستاننىڭ سۇراعانى 347 باگون ەدى، 247 باگون كەم بەرىلدى. بۇل از تاۋار مەن ءجۇن-جاباعى جيناۋ ماۋسىمىندا ەلدىڭ مۇقتاجىن وتەي المايمىز. ورتالىق سۇراعان- مەن مۇنان ارتىق تاۋار بەرمەيتى ءبىراق، قالايدا ەلگە تاۋار اپارماي [illegible]

قاريز سەرىكتىگى كوبەيىپ كەلەدى

كوكشە تاۋ ۋەزىندە، جىلاندى بولىسىنداعى اۋىل شارۋاشىلىق قاريز سەرىكتىگى بىرتە-بىرتە كوبەيىپ، ەلگە پايداسىن تيگىزىپ كەلەدى.

وتكەن پەبرال ايىندا ءشىندە ۋەزدىڭ اۋىل شارۋاشىلىق سايوز- دان 1980 سومعا 6 ءشوپ ماشيە- نەسى (كاسەلكى)، 5 تىرناۋىش، 834 سومعا 12 ءسۇت ماشىنەسى (سەپەراتور)، 155 سومعا 5 تەمىر سوقا الدىردى. ءشوپ ماشىنەلەرى ەلگە 2-3 جىلعا نەسيەگە بەرىلدى، ءسۇت ماشىنەلەرىنىڭ اقشاسىنىڭ جارىسى اۋىز، جارىسى كەلەسى وكتەبىردە تولەنەدى. تەمىر سوقا- لاردىڭ اقشاسى ەكى بولىپ تولەنەدى.

جۋۋىردا سايوزدان تاعى 5 ەگىن ماشىنەسى، 4 ءشوپ ماشىنەسى، 5 كولە اربا، 5 استىق ۋشىراتۇن ماشىنە، 10 ءسۇت ماشىنەسى [illegible]

الدىرىلماق. بۇل ماشىنەلەرگە 871 سوم زادەتكە اقشا تولەنىپ قويىلدى.

بۇل جۇمىستاردان باسقا قاريز سەرىكتىگى ۋەزدىڭ ازىق - تۇلىك مەكەمەسى مەن (قلەبپىرودۋكت) شارت جاساپ، جاساب 5000 پۇت ءبيداي جيناپ بەرمەكشى بولىپ اقشا الدى. مىندەتىنە الىپ 5 مىڭ پۇتتىڭ 4 مىڭ پۇتىن جيناپ بەردى. قالعانىن جينا- لىپ جاتىر. مۇنان سايوز 250 سوم پايدا قىلدى.

وتكەن جىلعى باسقارما سەرىك- تىكتىڭ اقشاسىن ء.ۋسا كەتىراپ قويىپ ەدى، سونىڭ ورنىن وسى كۇنى تولتىرىپ جاتىر. وندىڭ ۋسىنە سەرىكتىكتىڭ ۋاقتىندا تولەنبەي ەلدە تۇرعان 2 مىڭ سومعا جاقىن قارجىسى بار. وسى ەكى سەبەپ بەن سەرىكتىك الاشقى كەزدە اۋىنكىراپ كەلسە دە، كازىر تۇزەلىۋگە بەت الدى.

تانە باي ۋلى.

بەينەتقور ەلىنىڭ شارۋاسى.

قىزىل جار ۋەزى. بەينەتقور بولىسىنا قارايتۇن ەلدىڭ شارۋالارى [illegible]

بىنىڭ ارتىنان بازارعا ساتىپ تاماق اسىرادى، ءبىر سيىرلى مالايقتا، [illegible]

ۋەتىرىنشى ۋلىمەر [illegible]

[illegible]

باستاعان سوڭ، وتىرىقشى بولعاندار- دىڭ كوبى بار مالىن تۇيەگە اينالدىر تاسىمەي، وتكەن ەگىپكە سەبەكەن تۇقىم دالاعا كەتىپ سىرەڭ بەرەكەسى قاشا

بەزىپ كوشپەلىلىككە اينالىپ بارادى. بۇعان ۇكىمەت ءبىر قارا قولداۋشى مالى از كەدەيلەردى جەرگە ورنالاس- تىرسا ەكەن.

.ل ۋلى.

گۋبەرنە قابارلارى.

سەمەي

●● كۇيەرگەن ماي ازىرلەۋ ءىسى. بىيىلعى ناۋقاندا گۋبەرنەدەن 40 مىڭ پۇت كۇيەرگەن ماي ازىرلەنبەك، ونىڭ 10 مىڭ پۇتى ورتالىق ءدامى ءۇشىن ازىرلەنەدى.

كۇيەرگەن ماي تازا بولىۋى كەرەك. ولاي بولعاندا گۋبەرنە دە جيلاتۇن مايدى، اسىرەسە قازاقتىڭ مايىن جاقسىلاپ كۇيەرە ءبىلۋ كەرەك. ۋيتكەنى گۋبەرنەدەن شىعارىپ ساتىۋ قيىن. سونىقتان مايدى قيىمىيا جولى مەن تازالايتۇن ورىن اشىلادى.

●● اۋىل شارۋا سايمانىن الىۋعا قارىز. ەكسپورت ناۋقانىنىڭ جوسپارىندا قازاقستان ۋلەسىنە ارنالعان قارىز سومەكى تىكە اۋىل شارۋا سايمانىن الىۋ ۇشىن گۋبەرنەدەگى شارۋالارعا 270 مىڭ سوم بەرەدى.

●● قانشا جەر ەگىلمەك. بىلتىر- عى قاراعاندا بىيىل گۋبەرنەدە ەگىستىك جەر 10 پۇرسەنت ارتتىرىلادى. جالپى ەگىستىك جەردىڭ 60 پۇرسەنتىنە (363

مىڭ 333 دەسەتىنەگە) ءبيداي، 11 پۇر- سەنتىنە (66 مىڭ 611 دەسەتىنەگە) اربا، 9 پۇرسەنتىنە (54 مىڭ 500 دەسەتىنەگە) تارى، 4 پۇرسەنتىنە (24 مىڭ 222 دەسەتىنەگە) سۇلى ەگىلەدى. قالعان 4 پۇرسەنتىنە (24 مىڭ 222 دەسەتىنەگە) تۇرلى ەگىنەر ەگىلمەك.

اقمولا.

●● ايىلتام قالاي ستىپ جاتىر. اقمولا گۋبەرنەسىندە ايىلتام مۇشە- سىنىڭ ءوسۋى مۇلدە شابان. بۇكىل گۋبەرنەدەگى ايىلتام ۋيالارىنىڭ سانى 179 عانا 1924-ىنشى جىلعا قاراعاندا 50 اق ۋيا ارتتى.

ايىلتام جالىپى كوكشە تاۋ ۋەزىندە، عانا تاۋىر ستىپ جاتىر، وسى كۇنى 10 مىڭعا تارتا مۇشەسى بار. وزاماي جاڭا 3 مىڭ مۇشە قوسىلسا كەرەك.

●● كوكشە تاۋ مۇزيى، ەلدىڭ ادەت - سالتىن كورسەتەتۇن ءبولىم اشپاقشى. وندىڭ ستاندى جەركىلىكتى قازاقتىڭ سالتىن ءبىلۋ.

جەتى سۋ پارتيا كومىتەتىنىڭ جاڭا [illegible]

[illegible]

بولارعا كانديداتتار: 1) بازىلبە- كاپا، 2) ۋەكۋرشۋب، 3. سىرگەپ ۋلى، 4) تۇركەباي ۋلى، 5. كامىنىن ءتىلشى.

ءبولىمىنىڭ باسقارۋشىسى، قاتشىسىنىڭ ورىن باسارى) 3) روزىقۇل ۋلى (ۇگىت ناسيحات ءبولىمىنىڭ باسقارۋ- شىسى) 4) قاسىنوپ شايقۇتدىي. 5

«...اپەي: قويا تۇرشى قول بەرمەي!..»

ميداي دالا، ەگىستىك جەر شاعىرلى.

جەر قويالى - وسىمدىگى تامىرلى.

ماڭدايىنان كەرلى تەرى شۇبىرىپ،

جەر جىرتىپ جۇر، كورشى، بارىپ سايىردى!..

جەر قىرتىسى جەرا قارىسى ايىرىلا.

ءدمى كەتەدى سىپ تۇقىمەدى باي قۇلاق!

ەگىلە مەكەن مەنتۇن جەر ءتارىزدى،

كازىكى ەگىندى جيناپ كەرەك اپىرلاپ..

كوكىلەنىپ باي قۇلاق ءان سالادى:

- جەر شۇرلى قارا تومار الابى!

ەگەكشى ماڭىداي باسىن قوسىپ بايقاپ،

.ل اۋىزىندا ايگىلى انى قالادى...»

* * *

جازدىڭ لەبى قىسقاتادى جۇرەكتى.

السە قايدان بوز تورعايى ءەشىر... ەتتى...

قارا تومار قالسىن دەيمىن تاريقتا،

مەن تىلەگەن، مەن دە تىلەپ، تىلەكتى.

شولاق ءسىبىر جۇرمە جالعىز جايىلىپ؟

لىرىنشە جۇرمە ساۋلىم جايىممىن.

كوبەيرمەن - ەگەكشى ەل قور تۇكىمى!

قارا تومار بەيەلسىزدەن ارتىپ!..

شاكىعاي.

قارا تومار.

جازدىڭ لەبى جۇرەگىمدى تارتادى.

جازدىڭ لەبى قوزدىرادى ارقامدى.

جازدى سۇيگەن، جاز لەبى مەن بۇۋلانعان -

جاس جۇرەگىم سەكىرەدى قالقامدى.

قىياعى قىيا، تاۋدىڭ قىيا تاسىنداي،

تارىسى تالىنعان جۇرەگى، شەر اشىماي.

«مەن كەتتىم ءھوي، كىمگە ارتام؟ - دەپ، قولىمدى!»

قارا كوزدەن مولدىر مولت اققان جاسىنداي..

* * *

جەردىڭ جۇزى كوگەرگەن كولى - كۇل ەدى.

جەلى تىنىپ تامىلجىعان كوكى ەدى،

اۋىل ۋيدەن بولەكتەنىپ قونىستىڭ -

- اكەڭ قايدا؟

- سوقاسىندا ءجۇر ەدى...

قارا تومار - كوگىلدىر سۇۋ كورىنىڭ.

جالعىز ۇيلى - قاباسىندا قونىسىڭ

شولاق سىبىر، قارا پۇزاۋ، سارى ەشكى-

قالاي تابقان ەكىڭ جايىلىم ورنىڭدى!..

- ە... جالعىز ۇيلى - ءىش جارىپ كەتكەندەي،

جالعىز ۇيلى - بۇرىنلار جان كەلمەي،

جالعىز سەن ەڭ - ەرمەگى قىلار سويلاسىپ،

پارتيا تىرشىلىگى

ەڭبەككەرگە سالامىز.

باسپا سوزدىڭ، ونىڭ ىشىندە، گازەتتەردىڭ قوعام تۇرمىسىندا الاتىن ورنى، ماڭىزى بارلىعى سان بەرەت ايتىلعان، جانا ٴار كىمگە بەلگىلى ماسەلە.

ٴبىز كوپشىلىككە: «باسپا ٴسوز ٴبىزدىڭ قولىمىزداعى ەڭ ٴوتكىر قارۋىمىز» دەگەن ٴسوزدى ٴبىر بەرەت ەسكە الدىق. گازەت- جۋرنالداردىڭ ٴار ٴبىرى تاپتىڭ قو- لىنداعى قۇرال ەكەندىگىندە تالاس جوق.

ەڭبەكشى، جۇمىسكەرلەر تابىنىڭ ەڭبەكشى جول باسشىسى كوممۋنيس پارتياسىنىڭ الدىندا، اسىرەسە ٴبىزدىڭ قازاقستان سىقىلدى مادەنيەتى كەم جەرلەردە اتقاراتىن ٴتيىستى تاۋداي زور جۇمىستار تۇر. پارتيا ۇيىمىنىڭ ٴار ٴبىر كانفەرەنسە، توبىلارىندا بۇل جۇمىستار تالداپ تەكسەرىلدى، جولباسشى...

...سىقىلدى كولەمدى بولعان ەڭبەكتىڭ پارتيا ۇيىمىنىڭ باسشىلىعىنىڭ جەتەك- شىلىگىندە اسىرەسە، جەر-جەرلەردە قىزمەتشىلەر تۇزدىرۋىندە ٴسوز جوق.

جالپى قىزمەتشىلەردى كوپ بولعان قاراستىرىپ، تالداپ، تەكسەرىپ جالپى شەشۋىمىز، جالپى شارالار ىزدەۋىمىز كەرەك.

بۇل ورىندارداعى تاجىريبەلەرگە ٴتىمىز باعلاۋلى.

پارتيا كامىتەتتەرىنىڭ، پارتيا ۇيالارىنىڭ بارلىق جۇمىستارىن باسپا جۇزىنە، العاشقى ايداسا تۇزەتىپ، كەمشىلىگىن كورىپ، ٴتۇزۋ سىلتەپ، ٴۇلگىلى تاجىريبەلەرىنەن پايدالانۋ ٴتيىسى. قازاقستان ولكەلىك پارتيا كامىتەتىنىڭ، ورتالىق كومىتەتىنىڭ ٴتىلى «ەڭبەكشى قازاق» گازەتى، جالپى...

[illegible]

ٴۇلداعى مەكتەبىر.

اعارتۋ ورنى الادامان جوق.

[illegible]

پارتيا جەتەكشىلىگى تۋرالى

[illegible]

كوكتەكتە ازىرلى جايىنان

[illegible]

قىزىل وردادا.

تۇيە كەشتىلىك اقساسىن پوراتىشى جاب ءبوۋرى.

بۋىر ۋەيەمى اشىلدى.

3 بۋىنتان 15 قاداق كەم شىقتى.

كوبەن ۋرى ۋستالدى.

كۇش قىلماقشى.

قىزىل ورداداعى 2 ءنشى ازىق ساق تاندى.

ۋەلايەتتىك حابارلار.

امارىتى كەمە مۇراسىندا.

انىسالاردا قىزىل وتاۋ.

جىيىن ـ تەرگىن

شارۋالار مەن اگىمە.

ۋاقىتشا شىعارۋشى: ماتەرى قىزى بەكمەيىت.
Вр. редактор: Б. Майлин.

قازاقستان مەملەكەتىنىڭ اماراتى كەمەمۇراسىنىڭ پايدا كەمەسىمىزمەسىندە.